



camfic
societat catalana de
medicina familiar i
comunitària

Campanya de vacunació antigripal 2010

Comunicat de la Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària (CAMFiC)

Després de la campanya de l'any passat, marcada pel nou virus de la grip A i la seva polèmica, la CAMFIC vol recordar a tots els metges de Família assistencials que:

La grip és una malaltia respiratòria aguda produïda pel virus *influenza*.

Habitualment és un procés benigne que s'autolimita en una setmana. Però en els grans, els nens, les embarassades i en pacients amb patologies cròniques i/o debilitants pot esdevenir una malaltia important amb una morbimortalitat elevada.

El virus es dissemina ràpidament, sobretot entre grups tancats de població: escoles, llars d'infants, residències de joves, de gent gran, menjadors comunitaris, etc.

La seva incidència màxima en climes com el nostre es produeix entre novembre i març, provocant epidèmies d'intensitat variable segons els anys i condicionant un augment de la demanda sanitària, de les baixes escolars i laborals i un increment d'hospitalitzacions per complicacions (la més freqüent de les quals és la pneumònia, pel mateix virus o per sobreinfecció bacteriana) i de la mortalitat en les edats extremes de la vida i en pacients amb malalties de base.

En tractar-se d'una malaltia viral no són efectius els antibiòtics i el seu tractament es limita al tractament dels símptomes. Les mesures d'higiene bàsiques, com tapar-se la boca en tossir, fer servir mocadors d'un sol ús, rentar-se les mans, evitar el contacte proper amb persones malaltes de la grip, no compartir estris (coberts, gots, etc.) i altres objectes sense netejar-los degudament i ventilar l'estança d'un malalt ajuden a disminuir la propagació del virus.

Recomanem quedar-se a casa si es presenten símptomes compatibles amb la grip i que la població truqui al seu metge de capçalera o a Sanitat Respon (902 111 444).

La millor prevenció existent per la grip és la vacunació sistemàtica anual.

Totes les vacunes antigripals comercialitzades en el nostre país són inactivades amb la composició indicada anualment per la OMS, ja que els virus gripals varien

les seves característiques antigèniques amb facilitat i s'han d'elaborar cada any per incloure les soques més probables de ser les responsables dels casos de grip.

La vacuna antigripal trivalent recomanada per a la temporada 2010-2011 a l'hemisferi nord, inclou les soques:

- A/California/7/2009 (H1N1)
- A/Perth/16/2009 (H3N2)
- B/Brisbane/60/2008

La soca A/California/7/2009 (H1N1) es la "nova" soca de l'any passat que va donar lloc a la pandèmia i que enguany és la soca aïllada més prevalent. Tota l'informació la podreu trobar a:

http://www.who.int/csr/disease/influenza/recommendations2010_11north/en/index.html

La vacuna antigripal trivalent s'administra en una sola dosi anual. Es pot posar al mateix moment que altres vacunes i es pot administrar conjuntament amb la vacuna antipneumocòccica quan aquesta estigui indicada.

L'objectiu de la vacunació antigripal és protegir les persones que tenen un risc elevat de patir les complicacions derivades d'una grip, minimitzar el risc de transmissió del virus de la grip vacunant els col·lectius que poden ser una font de transmissió, i mantenir el personal de serveis essencials per a la comunitat. Amb la vacunació també augmentem la immunitat de la comunitat enfront la grip.

És una vacuna de fabricació complexa de manera que hem de racionalitzar les indicacions.

Aquestes són les mateixes dels últims anys amb l'inclusió de la indicació a les persones amb obesitat mòrbida (IMC>40), ja que la morbimortalitat d'aquest grup per la grip A de l'any passat va ser extremadament elevada.

Indicacions de la vacuna antigripal:

- Persones de 60 anys o més
- Embarassades. L'administració de la vacuna es considera segura durant tota la gestació. Si fos possible, és convenient esperar al segon trimestre d'embaràs, donat que en el primer trimestre son més freqüents els avortaments espontanis i en coincidir amb la vacunació, podrien ser atribuïts a aquesta.
- Col·lectius de serveis públics (personal sanitari i parasanitari, bombers, policies, mestres, etc.)
- Pacients adults i nens amb patologia cardiovascular, respiratòria (inclosa l'asma), renal, hepàtica o metabòlica d'evolució crònica.
- Pacients en tractament perllongat amb aspirina.

- Immunosupressió de qualsevol etiologia (VIH, per medicaments, per tractaments del càncer, etc.)
- Grups amb capacitat de transmissió de la grip a persones de risc: personal d'institucions sanitàries, tant sanitaris com no sanitaris, de residències d'avis, cuidadors, familiars i convivents.
- Residents en institucions tancades.
- Viatgers internacionals: persones dels grups de risc no vacunades durant la temporada gripal i que es dirigeixin a zones tropicals en qualsevol època de l'any o a l'hemisferi sud entre els mesos d'abril a setembre.

Està contraindicada en persones amb hipersensibilitat a les proteïnes de l'ou, que haurien de consultar ja que hi ha protocols específics per vacunar-los, i als que han presentat una reacció al·lèrgica greu a dosis de vacuna antigripal en anys anteriors. També es considera una contraindicació formal haver patir una síndrome de Guillain-Barré, que és una malaltia rara, autoimmune, dels nervis perifèrics que es desenvolupa en individus susceptibles després d'una infecció. La causa més freqüent és la infecció intestinal per *Campilobacter jejuni* i també s'ha relacionat amb el virus d'Epstein Barr, virus respiratoris, sobretot el de la grip, i excepcionalment després de la vacunació antigripal. Podeu trobar més informació a:

<http://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm59e0602a1.htm>

<http://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099%2810%2970140-7/>

http://espanol.cdc.gov/enes/h1n1flu/vaccination/factsheet_gbs.htm

Si es pateix una malaltia febril aguda s'ha de retardar la vacunació fins que els símptomes desapareguin. De tota manera, una malaltia lleu, amb febre o sense, no suposa una contraindicació absoluta per a la vacunació, especialment entre els infants amb infecció del tracte respiratori superior.

Estudis desenvolupats en un nombre reduït de malalts que prenen anticoagulants orals indiquen que l'administració de la vacuna antigripal per via intramuscular és segura en els pacients ben controlats. És important realitzar pressió durant uns minuts en el punt de la inoculació.

No existeixen estudis sobre l'eficàcia i la seguretat d'aquesta vacuna en infants menors de 6 mesos, però en vacunar l'embarassada es confereix protecció al nou-nat a través dels anticossos materns.

El puerperi i la lactància no són una contraindicació per l'administració de la vacuna.

Donat que la vacuna no conté virus vius, NO pot produir la grip. Tota malaltia respiratòria aguda després de la vacunació, representa una infecció coincident, inadvertida abans i no relacionada amb la vacunació. Es pot presentar dolor i envermelliment de la zona d'injecció. Les reaccions de tipus general – febre, malestar, dolors musculars –, que apareixen hores després de la vacunació i que tenen una curta durada (24-48 hores) són infreqüents i es poden tractar prenent un analgèsic/antipirètic, com el paracetamol.

L'efectivitat de la vacunació dependrà de l'edat de la persona vacunada, el seu estat immunitari i del grau de similitud entre la vacuna emprada i els virus gripals circulants. S'ha demostrat una efectivitat del 60-90% en <14 anys i del 60-80% en adults sans <65 anys. En el grup de majors de 64 anys es recomana utilitzar la vacuna antigripal amb adjuvant donat que hi ha una menor producció d'anticossos degut a la immunosenescència i a les possibles malalties concomitants.

Podeu trobar tota l'informació a:

<http://www.gencat.cat/salut/depsalut/html/ca/dir2084/guiatecgrip08.pdf>

La cobertura vacunal assolida en anys anteriors és troba al voltant d'un 70% en persones majors de 65 anys, però és molt baixa en els altres grups d'indicació.

La CAMFiC demana un esforç a tots els metges d'Atenció Primària per millorar les cobertures i minimitzar en el possible el problema que la malaltia suposa per als grups de risc i per a tota la societat.

La vacuna antigripal està finançada pel sistema públic de salut, que també garanteix el subministrament a tots els centres d'Atenció Primària, els quals porten anys demostrant la seva eficiència en l'administració.

Les vacunes antigripals que es distribueixen a Catalunya en aquesta campanya són fraccionades, de subunitats, virosòmiques o adjuvades; les tres primeres poden ser administrades a tota la població objecte de vacunació sense límit d'edat, i la darrera només és apta per a les persones més grans de 64 anys i amb preferència als grups de risc en què es pot esperar una pitjor resposta immunitària.

Els metges hem de vacunar-nos per no emmalaltir i seguir donant un servei a la societat i per no ser una font de transmissió durant el període d'incubació si estem infectats pel virus de la grip.

Grup de Vacunes CAMFiC

Octubre 2010